

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 15 Sierpnia v. s. 1823 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 7 sierpnia.

Podług *Konserwatora*, radea stanu *Borel*, konsul jeneralny rossyyski w *Lisbonie*, akkredytowany został w godności sprawującego interessa NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEGOMOŚCI ROSSYYSKIEGO przy Najjaśniejszym Królu Jegomości Portugal-skim.

Radca kollegialny, Hrabia *Santi*, sekretarz poselstwa przy Najjaśniejszym Królu Jegomości Duńskim, podniesiony na radcę stanu.

Radca kollegialny, *Paweł Korniejew*, zostający w ministryum skarbu, naznaczony naczelnikiem 5go oddziału departamentu dóbr państwa.

Najjaśniejsza CESARZOWA JEYMOŚĆ MARYA, na okazanie zadowolenia swego z grania państwa *Boucher*, w obliczu Najjaśniejszey Pani w *Pawłowsku*, raczyła udarować Panią *Boucher*, kosztownymi kolcami, a Pana *Boucher*, bardzo pięknym pierścieniem, brylantami osypanym.

Kurs petersburski d. 3 sierp.: dukat hollenderski nowy 11 r. 75 kop. Zmiana złota 2 r. 88½ kop. Zmiana srebra 2 rub. 70½ kop.

Nieustający dochód kommissyji umorzenia długów: 68 assygn. - po - - 102 - -
68 brzęcząca moneta - 98 - - } procentow

KRÓLESTWO POLSKIE.

Ostatnia data gazet warszawskich jest dnia 22 sierpnia.

Najjaśniejszy Cesarz i Król Jmó raczył udzielić ozdoby orderu 5go Stanisława III klasy: JPanu Małowieyskiemu kommissarzowi delegowanemu do obwodu Gostyńskiego; IV klasy. JPP. Ignacemu Okołowiczowi obywatelowi, Józefowi Zawadzkiemu adjunktowi dozorczy obwodu łeczyckiego, Antoniemu Jakubowskiemu burmistrzowi miasta Gostynina, Samuelowi Grzegorzewskiemu burmistrzowi miasta Zgierza, Adamowi Grudzińskiemu burmistrzowi miasta Dąbie, Woyciechowi Ciechorskiemu burmistrzowi miasta Przedeza, Alexemu Tolińskiemu burmistrzowi Starey Częstochowy, Ziełińskiemu burmistrzowi miasta Lipna, Antoniemu Głogowskiemu mieszczaninowi z Łeczycy, Janowi Tetzlof farbierzowi w mieście Dąbie.

Wyjechał stąd do Odessy, przybyły przed kilku dniami JW. Jenerał piechoty woysk rossyyskich Hrabia *Langeron*, a JO. Xiążę Ludwik *Radziwiłł* do gubernii grodzieńskiej; przybył zaś z Odessy JW. *Naryszkin* Jenerał woysk rossyyskich.

D. 17. Dnia wczorayszego powrócił do tutejszey stolicy JW. Jenerał porucznik *Lewicki*, komendant placu.

Doszła tu wiadomość z Paryża, iż w czasie tegoroczney tameczney wystawy sztuk pięknych, brat zaszczytnie znanego w naszey stolicy artysty, Pan Ludwik Norblin, uczeń P. Regnauld, pozyskał drugą wielką nagrodę. Wiadomo, jest, że ten artysta, szukający dziś za granicą wydoskonalenia, jest rodem z Warszawy; spodziewać się zaś wiele należy po ciągłym jego usiłowaniu i młodym wieku: ma lat bowiem dopiero 26.

AUSTRYA:

Wiedeń dnia 11 sierpnia.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Posłów zagranicznych przy dworze tutejszym uwiadomiono urzędownie, o blizkiej podróży NN. Cesarstwa Ichmość do *Medyolanu*, zostawując im do woli, udać się tam lub pozostać w tutejszey stolicy.

FRANCYA:

Paryż dnia 31 lipca:

(z *Gazety le Conservateur Impartial*.)

Rada królewska publicznego wychowania d. 1 lipca postanowiła, iż szkoła królewska w *Marsylii* ma być od 1go sierpnia rozwiązana, a pensjonat zamknięty. Szkoła będzie nanowo urządzona, a rozpoczęcie lekcy nastąpi w czasie zwyyczajnym.

Gazeta Le Courier, umieściła artykuł pod d. 26 lipca, który powszechne zadziwienie wzbudził: zapewna też w tym zamiarze był ogłoszony. Na wstępie do tego osobliwszego artykułu, (nie przydając nic zgola, należy zwrócić uwagę na notę następującą gazety *Journal des Débats*, w brzmieniu takim: „Umieszczamy ten artykuł, jako osobliwość; trudno jest do pojęcia, jak mogła być gazeta *Courier* tak dalece zaślepiona, przyymując tak niedorzeczne nowiny: bo przypuszciliśmy nawet konieczność ściągnięcia sił w razie prawie niepodobney klęski, znalazłyby się inne stanowiska, gdzieby można było opierać się, nimby przyszło do odwrótu za *Ebr*; lecz jakbyśmy mogli w tej chwili, pomyśleć o odwrócie, kiedyśmy zdobyli *Ferrol*, *Kardonę*, *Lorkę*, pobiliśmy *Quirogę* pod *Korunną*, *Riego* pod *Kadyzem*; w tej, mówię, chwili, kiedy woysko *Ballasterosa* rozproszone, a *Mina* zamknięty. Jeśli mogło co uwieścić korrespondentów wspomnioney gazety; to zapewne poruszenia ciężkiej artyleryi, która teraz ciągnie do oblężenia *Pampeluny*.

Otoż i ten artykuł: „Rząd francuzki ma zamiar cofnąć swe woyska za *Ebr*, i trzymać się obronnie nad tą rzeką. Ciężka artyllerya otrzymała już rozkaz wyruszyć i zająć mocne stanowiska na tej linii.

„Zyczeniem jest Xięcia *Angouleme*, odwołać woyska zpod *Kadyxu*, dla oczekiwania pomysłniejszey pory do uprzątnienia niezgody między różnemi partjami w Hiszpanii. W rzeczy samey, rozdwojenie między rojalistami stanowi zawadę również wielką do urządzenia interessów, jak i niesnaski między rojalistami a stanami Kor-tezów.

„Miesiąc już temu, jakieśmy o tej okoliczności namienili. List umieszczony wczora z *Madrytu*, potwierdza, cośmy powiedzieli. Człowiek bardzo znakomity, znający stan terażniejszy Hiszpanii i umiejący zrobić dokładne wyobrażenie przyszłości, w tym liście wyraża: iż francuzi gotowi są do układania się z partją nayumiarską kowańszą *Kortezów*, ażeby tylko ocalić życie Króla *Ferdynanda*; lecz że partją gwałtowną w *Madrycie* zmusza Regencyą do środków dowolnych, i opiera się wszelkiemu pojednaniu; i że francuzi wycieńczeni tylu wydatkami, ohętnie zostawiliby partye, kłójące się między sobą etc.

„Nie wiemy jak dalece wypadki mogą zmie-
nić życzenia Francuzi; lecz to jest niezawodnym, je-
śli nie będzie środka łatwego do pogodzenia partyj,
przyjętem zostanie wyżej wspomniane postępo-
wanie: gdyż francuzi jawnie wspierają rojalistów
tylko umiarkowanych.

„Wreszcie, wojsko francuzkie cieszy się zdro-
wem nayslepszym: dzięki chłodney porze roku.“

Paryż, dnia 31 lipca.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Na zbiecie wiadomości, rozgłoszonej przez
dzienniki rewolucyjne, iż niezwyčajne klima i
trudy wojenne, sprawują liczne choroby w wojsku
naszemu w Hiszpanii, i przepelniają lazarety
polowe, *Monitor* umieścił wykaz, podług którego,
liczba chorych, sprowadzonych od czerwca do la-
zaretów wojskowych w *Ernani, Mondragon, Vitoria,*
Irun, Tolozie, Aynsoin i Villareal, wynosi
tylko 1580, z których 16 umarło, a 497 wyzdrowiało.

List z *Madrytu* pod d. 26 b. m. wyraża, iż *Bal-
lasteros* ścigany przez generała porucznika Hrabiego
Molitor, chciał umknąć do *Jaen*; lecz generał
Poissac-Latour, ruszył przeciwko niemu i przymu-
sił go do odwrotu. Stan *Ballasterosa* jest tém gor-
szy, iż generał *Molitor* miał d. 24 b. m. wejść do
Grenady.

Paryż dnia 5 sierpnia:

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Dzisiejszy *Dziennik Rozpraw* umieścił na-
stępujące wiadomości z *Madrytu* pod d. 30 lipca,
odebrane przez nadzwyczajnego gońca: „Mamy
tu wiadomości z *Kadyzu* pod d. 26. Lękano się
tam o *Ballasterosa*, i była przyczyna obawy. Wspo-
mniony bowiem generał zostaje w okolicy *Jaen*, o-
toczony korpusem generała *Molitor*, przybyłym z
Grenady; korpusem generała *Latour-Poissac*, przy-
byłym z *Anducar*, oraz całą ludnością, która po-
została, i uzbroiła się przeciwko niemu. Oficer
francuzki, wyprawiony dnia 26 lipca, jako posła-
niec rozejmowy do *Kadyzu*, w interesie wojsko-
wym, został przyjęty z radością od ludu, który
widocznie okazał chęć oswobodzenia Króla. Nie-
dostatek wody, chleba i mięsa zaczyna się dawać
czuć ludnemu miastu, któremu się przykrzy cier-
pieć za obcą dla niego sprawę. Nadzwyczajna ga-
zeta madrycka donosi, iż przez *Morillo* zostało pobite
wojsko rewolucyjne nie daleko *Vigo*.”

Tenże dziennik zawiera następujący wyjątek
listu z *Ferrol* pod d. 19 lipca: „Przeszedłszy ca-
łą Asturyą i Galicyą, stanęliśmy w *Ferrolu*. Wszę-
dzie mieszkańcy przyjmowali nas z zapalem nie-
podobnym do opisania. Wojsko rewolucyjne w
obu tych prowincjach nie było liczne, i nigdy nie
wynosiło więcej na 10,000 ludzi. Z tych blisko
1,500 kapitulowało tu, około 3000 zamknęło się w
Korunnie, 5000 udało się za generałem *Morillo*,
a reszta albo została zabrana w niewolę, albo się
rozeszła przez ucieczkę. Generał *Hubert* przyjął
w *Mondonedo* poddanie się generała konstytucyjnego
Bresson. Dziś dwie szalupy kanonierskie, które
podczas pierwszego uderzenia na *Korunnę* przez
wojsko francuzkie, były bardzo użyteczne obłą-
żonym, opuściły ten port, i złączyły się z nami.
Jutro ich użyjemy do postania dział wielkiego ka-
libru pod *Korunnę*. Wczora przybył tu z tam-
tąd konsul angielski z rodziną swoją. Zdaje się,
iż w *Korunnie* panuje wielki nieład, i miasto nie
długo się podda.“

Fregata sardyńska zabrała d. 18 b. m. w por-
cie zewnętrznym *Diana* kaper hiszpański, mający
6 dział i 30 ludzi; przyprowadziła go do *Geny*.
Zabrano także inne kapry pod *Villa-Franca*, które
szkodziły handlowi sardyńskiemu.

Nie potwierdza się pogłoska, jakoby generałowi
Lallemand, obie nogi ustrzelono.

Nie mamy dotąd urzędowej wiadomości o bit-
wie pod *Korunną*; jeden tylko dziennik, *Gwiazda*,
umieścił list prywatny z obozu przednich straż
pod *Korunną* pod d. 18 lipca. Początek tego li-
stu jest następujący: „Podobało się Zbawcy od
wszelkiego zła, naszemu 7mu półkowi lekkiej
piechoty, dozwolić odnieść zupełne zwycięztwo
nad zapalczywymi buntownikami.“ W liście tym

jest tylko mowa o bitwie d. 15, którą stoczył pół-
kownik *Lambat*, dowódca 7go półku dywizyi je-
nerała *Bourke*, i po uporczywey walce, odparł
nieprzyjaciela. Francuzi utracili blisko 50 ludzi,
strata przeciwney strony nie jest podana.

Dotąd, pisze jedna z gazet hamburskich, po-
dług urzędowych doniesień w *Monitorze*, wojsko
francuzkie utraciło ogółem 87 ludzi zabitych przez
ciąg terażniejszej wojny, a wojsko konstytucyj-
ne hiszpańskie, przeszło 5,000.

Zdaje się, iż prowincje Nawarra, Biskaja i
Guyposcoa postanowiły utworzyć wojsko na o-
bronę dawnych swoich przywilejów. Wezwano
tym końcem 12,000 ludzi do broni, i deputacye
wspomnianych prowincyj, doniosły o tém rejencyi.

Dowódca rewolucyjny *Mantilla* chciał w go-
jazdy wemknąć się do *Pampeluny*; lecz ochotni-
cy rojalistowsy uderzyli na niego i odpedzili.

Oficer sztabowy hiszpański, który powrócił
z *Estramadury*, donosi, iż xiąż *Merino* posunął się
we 2,500 ludzi ku *Puerto del Pico*, i ścigał blisko
1,000 jazdy konstytucyjny.

Trzy półkownicy konstytucyjni, między któ-
rymi jest dowódca w *Badajoz*, przeszli do fran-
cuzów i urządzają korpusy na granicy portugal-
skiej.

Hrabia *Espagne*, którego rejencya madrycka
mianowała wice-królem Nawarry, postępuje bar-
dzo surowo z konstytucjonistami. Dnia 3 lipca
wydał w głównej kwaterze wojska pod *Pampe-
luną* następujący rozkaz: „Podług zalecenia rejency-
cy z d. 19 czerwca, zboże na polu, będące na do-
linie *Baston*, a należące do konstytucjonistów, któ-
rzy się nie odprysięgli konstytucyi, ma być prze-
dane na skarb publiczny. Ci wszyscy, którzy się
przyłożyli do ubrania milicyi lub stawiania kamie-
nia konstytucyjnego i t. d. mają opłacać we czwor-
nasob zwyczajny podatek; równie jak ci, którzy
śpiewali bezbożną pieśń *Tragala*. Jeśli tacy byli
urzędnikami, zapłacą za karę tyle, ile brali na rok
pensyi. Kto, jako ochotnik wyszedł z milicyą i
wziął konia, zapłaci 12,000 realow. Z tych kar
pieniężnych otrzymają wynagrodzenie ci, którzy
będąc wiernymi poddanymi Króla, ponieśli szkodę
przez konstytucjonistów. Nakoniec: ponieważ
konstytucjonisci wprowadzili mnóstwo xiążek li-
bertyńskich i psujących obyczaje; przeto takie
xiążki mają być oddane zwierchności i publi-
cznie spalone, a mianowicie wszystkie drukowane
exemplarze konstytucyi kadyxskiej, która pełna
mylnych nauk, jest przeciwna wszelkim zasadam
wiary i systematu monarchicznego, oraz przyczyną
wszelkiego nieszczęścia, jakie nas dotknęło.“

W przeciągu dwóch tygodni osadzono w *Lug-
dunie* przeszło 180 osob w więzieniu, a to za kra-
dzież, oszukaństwo i zabójstwo.

Ministrowie nasi trudnią się już projektami
do prawa, które na przyszłym posiedzeniu izb po-
dać mają. Słychać, iż jeden z nich tyczy się wy-
nagrodzenia dla byłych emigrantów. Mówią także,
iż zamiast urzędników stanu cywilnego, du-
chowni utrzymywani będą xięgi urodzenia i smierci.

Tutejsza *Gazeta Codzienna*, donosi o uwol-
nieniu generała *Foy, Gerard, Anthourd, Semele*,
oraz go innych generałów poruczników i marszał-
ków półnych od dalszej służby, z powodu, iż nie-
byli przychylnymi rządowi.

Urzędowe wiadomości odebrane w *Marsylii*
zawierają, iż w *Alexandryi* (w Egipcie) okazało się
morowe powietrze, które przeszło na różne okrę-
ty europejskie, i rozszerzyło się do wysp archy-
pelagu greckiego. Z tego powodu we wszystkich
portach morza śródziemnego wydano rozkaz, aby
środki ostrożności względem zawijających okrętów,
jak nayscisley były przestrzegane.

HISZPANIJA.

Madryt dnia 30 lipca.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Xiążę *Angoulême* przed wyjazdem swoim z
tutejszej stolicy wydał następujący rozkaz dzien-
ny: „Marszałek *Xiążę Reggio*, dowódca korpusu
wojska, ma naczelne dowództwo w prowincjach

Nowey Kastylii, Estremadury, Segowii, Leonu, Salamanki, Walladolidy, Galicyi i Asturyi. Główna jego kwatera pozostanie w *Madrycie*. Xiążę *Hohenlohe*, dowódca 3go korpusu wojska, ma naczelne dowództwo w prowincjach *Santander*, *Burgos*, *Soria*, *Santo-Domingo*, *Alava* i *Biskaj*; główna kwatera jego jest w *Wittoryi*. Marszałek *Margrabia Lauriston*, dowódca 5go korpusu, obeymie naczelne dowództwo w prowincjach *Guiposcoa*, *Nawarrze* i *Arragonii*; główną kwaterę mieć będzie w *Tolozie*. Jenerał porucznik *Hrabia Molitor*, dowódca 2go korpusu wojska, ma naczelne dowództwo w *Walencyi*, *Murcyi* i *Grenadzie*. Jenerał *Vice-Hrabia Foissac-Latour*, dowódca czynney kolumny, ma zwierzchnią władzę w prowincjach *Kordowy* i *Jaen*. Jenerał porucznik *Bordesoult*, dowódca 1go korpusu odwodowego, obeymie naczelne dowództwo prowincyi *Sewilli* i będzie kierował działaniami pod *Kadyxem*; główna jego kwatera jest w *Puerto Santa Maria*. Powyższy rozkład może być zmienionym stosownie do potrzeby.

Konstytucyyna osada twierdzy *Monzom* (w *Arragonii*) otworzyła bramy królewsko-hiszpańskiemu jenerałowi brygady *Santos-Ladron*. Jest to znaczne miasto z cytadellą po obu brzegach rzeki *Cinca*, a poddanie się jey tém ważniejsze, iż panuje na drodze do *Saragossy*, idywizyi *nawarskiej*, liczący 2500 ludzi, ułatwia wejście do *Katalonii*. Spodziewać się także wypada niezwłocznego poddania się zamku *Venasque*, który oblegają mieszkańcy miasta i 500 ludzi z dywizyi urządzony w *Mivalletas*.

Dnia 31. Główna kwatera Xiążęcia *Angoulême* była d. 29 b. m. w *Ocana*. Przyymują go i witają wszędzie jako oswobodziciela. *Ballasteros* jest opasany pod *Jaen*. Będzie musiał poddać się, albo bitwę stoczyć.

Odebrane tu z *Kadyxu* wiadomości dochodzą do d. 25 b. m. Królestwo *Ichmość* z rodziną swoją są zdrowi. Dnia 21 b. m. zawinął do *Kadyxu* okręt angielski pod banderą rozeymową, co daje powód do różnych wieści.

Osada w *Ciudad Rodrigo*, wynosząca do 400 ludzi, przystając na wezwanie *Morilla*, chce się z nami połączyć, pod temiz co i on warunkami. *Morillo* na czele 2000 wojska wszedł do *Santjago* gdzie *Palarco* niedawno wybrał 25,000 liwrow kontrybucyi.

Od granic hiszpańskich dnia 31 lipca.
(z teyże gazety).

Baron *Eroles* ogłosił rozkazem dziennym d. 18 b. m., iż jenerał porucznik *Sarfield* jest drugim naczelnym dowódcą wojska i szefem głównego sztabu.

Dowódca twierdzy *Urgel* prosił o przysłanie naczelnego lekarza 51go pólku francuzkiego z *Puycerdy*, dla opatrzenia żołnierzy konstytucyynych, ranionych w bitwach d. 18 i 19 b. m.

Oficer francuzki pisze z obozu pod *Santoną* pod d. 17 b. m. „Stoimy pod *Santoną*. Obleżenie tey twierdzy jest niepodobem; chyba głodem możnaby ją przymusić do poddania się; wkrótce się jednak podda: bo żołnierze osady kompaniami przechodzą do nas, i dowódca chce z resztą ludzi popłynąć do *Korunny*. Drogę mieliśmy bardzo przykrą; wśród nieustannego deszczu przechodziłszy spadziste góry; wszystko to cierpliwość z odwagą pokonała.“

Donoszą z *Puycerdy* pod d. 30 b. m. o poddaniu się zamku *Venasque*. Osada konstytucyyna poszła w niewolę wojenną. Zajął go jenerał rojalistów *Miralles*. *Trapista*, który teraz został marszałkiem polnym, uwiadamia, iż dowódca konstytucyonistów *Mantilla*, zabrany w niewolę razem z 21 towarzyszami swymi, został zabity od jednego wieśniaka niedaleko *Valtierra* w *Nawarrze*.

Dowiadujemy się z *Ygualada* pod d. 28 b. m. iż *Milans* i *Llobera* cofają się do *Lerydy*, a marszałek *Moncey*, ściga ich, osadziwszy miasto *Vil-lafranca*.

Taż gazeta donosi pod d. 2 sierpnia z *Madrytu*: *Rejencya* odebrała pomyślnie wiadomości z

Kadyxu, dochodzące do d. 27 lipca, o zdrowiu rodziny królewskiej. Kilku konstytucyynych żołnierzy, będących na straży w *Trocadero*, przeszło do wojska oblegającego. Niechęć pochodząca z niedostatku żywności, jest tak wielka, iż wkrótce można się spodziewać ucieczki wielu konstytucyonistów.

PORTUGALIA.

Lisbona dnia 17 lipca.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Margrabia Palmella, minister interesów zagranicznych, rozesał okólnik do posłów zagranicznych, donosząc im, iż z rozkazu Monarchy swe-go oświadczył posłowi hiszpańskiemu *Don Manuel Moria de Aguilar*, że z powodu niesłychanych zniewag, jakich Król *Jmé Katolicki* doznał w *Se-willi*, rząd Króla *Jmci portugalskiego*, nie może go uznawać za pełnomocnika rządu w *Kadyxie*, i dla tego wszelkie urzędowe z nim stosunki ustać muszą; może jednak bawić prywatnie w *Lisbonie*.

Przed kilką dniami wyszła tu ustawa królewska, nakazująca 30 podeyrzanym osobom oddalić się w różne strony królestwa. Trzecia część tych osób składa się z duchownych, którzy już osadzonymi zostali w klasztorach. W inney ustawie napomina Król tylko 34 mieszkańców, ażeby szanowali terazniejszy porządek rzeczy, unikając tajemnych związków. Znajduje się w tey liczbie siedmiu urzędników, dwóch adwokatów i jeden deputowany stanow.

ANGLIA.

Londyn dnia 29 lipca.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Gazeta dworska donosi o mianowaniu Pana *Thornton*. pełnomocnym ministrem przy dworze portugalskim, a Pana *Pitman Clarke*, jenerałnym konsulem na wyspach *Przylądki*, tudzież o uznaniu Pana *Rebella de Andrade*, portugalskim jenerałnym konsulem w *Londynie*.

Na wielkim londyńskim warsztacie robot żelaznych i stali, kończą teraz parową machinę, w której lód w znaczney ilości może być trzymany. Jest ona do wschodnich *Indy* przeznaczoną, gdzie klimat naywięcej lodu potrzebuje.

Londyn dnia 5 sierpnia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Tuteysze pisma publiczne ministryalne zapewniają, iż eskadra angielska popłynie do rzeki *Tagus*, dla powściągnięcia stronnictwa, któreby chciało zaburzyć spokojność Portugalii. Inni twierdzą, iż rząd nasz uzbraja 6 fregat, które niedaleko zamkniętych portów hiszpańskich krążyć mają.

W jednej z tuteyszych gazet czytamy, iż *Baron des Bossins de Richemond*, szwagier Pana *Villele*, przybył do *Korunny* na okręcie francuzkim, płynącym do *Indy*, a zabranym przez hiszpanów. Osadzono go w zamku *s. Antoniego*, a potem, na usilne przełożenia Pana *Wilsona*, uwolniono.

Słychać tu, iż między d. 26 a 30 lipca, wojsko francuzkie miało uderzyć na *Kadyx*, i razem strzelanie od lądu i morza miało się zacząć. *Gazeta ministryalna Goniec* zapewnia, iż w potrzebie mieszkańcy *Kadyxu* chcą się poddać anglikom.

Lord Nugent wypłynął ząd do *Hiszpanii* dla służenia tam pod jenerałem *Wilsonem*.

Donoszą z *Paryża* jako pogłoskę, iż jenerał *Abisbal* poległ w pojedynku z jednym adwokatem w *Limoges*.

Ajent gospody *Lloyde* pisze z *Genui* pod d. 24 lipca, iż odebrano tam z *Barcellony* wiadomość o wyysciu ztamtąd *Miny* d. 13 tegoż miesiąca w 600 jazdy i 300 piechoty.

Młody *Karol Ludwik Napoleon Murat*, mający lat 22, podał się w *Nowym-Yorku* do naturalizacyi w Stanach Zjednoczonych.

Taż gazeta donosi z *Londynu* pod d. 3 sierpnia: Wkrótce popłynie ztąd do *Lisbony* Pan *Tywhitt*, herold orderu podwiązki, dla instalowania Króla *Jmci portugalskiego* na kawalera tegoż orderu, którego członkiem wspomniany *Monarcha*

został mianowany zaraz po przywróceniu powszechnego pokoju; lecz w początku pobytu jego w Brezylji, a później rozruchy w Portugalii, wstrzymały instalacyą.

P R U S S Y.

Berlin dnia 16 sierpnia:
(z Gazety Warszawskiej.)

Królewic nasz, następca tronu, wyjechał ztąd do Szczecina.

W lipcu zawinęło do Gdańska 162 okrętów morskich ze śledziami, węglami ziemnymi, szkłem, dachówką, cegłą, skurami, oliwą, łojem, jęczmieciem, owsem, solą, winem i korzeniami; wypłynęło zaś w tymże miesiącu 137 okrętów z drzewem, pszenicą, żytem, płótnem, popiołem, śledziami i rozmaitemi innymi towarami.

Królewska akademja sztuk pięknych na zgromadzeniu swoim dnia 23 marca r. b. obrala Pannę *Wilhelminę Julianę Asimon* artystką akademieczną, z powodu szczególniejszej jej biegłości w wyrzynaniu ozdób na drzewie.

N I E M C Y.

Od brzegow Menu dnia 7 sierpnia.
(z Gazety Warszawskiej.)

Podano seymowi szwajcarskiemu wniosek, aby konstytucye wszystkich kantonów były jednostayne, aby władzę związku przywrócono z takimi prawami, jakie miała dawniej, aby wszystkie publiczne szkoły podlegały centralnej kommissji, któraby potwierdzała professorów i czuwała nad ich naukami pod względem politycznym i religijnym, i aby do kommissji tej należała cenzura nie tylko druku w kraju, lecz oraz sprzedaży pism i książek drukowanych za granicą.

W *Darmstadt* wyszło d. 1 b. m. urządzenie względem nauki młodych izraelitów. Każdy wyznawca religii *Moyzeszowej* powinien dzieci swoje posyłać do szkół publicznych, gdzie brać mają zwyczajne nauki, oprócz religii, której osobno w swoich na to przeznaczonych szkołach uczyć się będą.

A Z Y A.

Smirna dnia 20 czerwca.
(z Gazety Warszawskiej.)

W uroczystość *Wniebowstąpienia Pańskiego* po mszy, flotylla grecka, złożona z 60 okrętów ipsaryjskich, idryjskich i spezyjskich z kilku statkami palnymi, wypłynęła z Ipsary za flotą turecką, o której poruszeniach wiedziała. Przed wyjściem atoli pod żagle, zaszła krwawa kłótnia między idryczykami i ipsaryczykami, z powodu, iż pierwsi nie chcieli się podzielić z drugimi kontrybucyą, wybraną na wyspach *Syra* i *Naxos* i chcieli ją sami wziąć za kosztą uzbrojenia. Posłano sztafetę do senatu idryjskiego; lecz pokazanie się floty tureckiej było dostatecznym do ukończenia sporu; wspólnie niebezpieczeństwo powściągnęło niezgodę. Rząd grecki wyrachował dochód krajowy w ilości 52 milionów piastrow, a chcąc greków, mieszkających na wyspach, przywiązać do sprawy moreyńczyków, obiecał im, iż z końcem trzeciej kampanii, sam ponosić będzie wydatki na wojnę, które są bardzo znaczne: bo każdy uzbrojony okręt grecki kosztuje 15,000 piastrow.

Dnia 23. Grecy nie wierzą ogłoszonej przez turków amnestyi. Ufają wprawdzie *W. Sultanowi*, ale nie ludowi tureckiemu. Dla tego więc odrzucają wszelkie propozycye przyjacielskie, i trwają przy swoim powstaniu.

D. 6 lipca. *Ibrahim* basza wszedł już do *Pergamu*, i tłumy wojska azyatyckiego zbliżają się do nas. Tymczasowe środki obrony naszego baszy, zasługują na pochwałę; część miasta, w której chrześcijanie mieszkają, jest zamknięta.

A M E R Y K A.

W *Chili* wybuchnęła nowa rewolucya: generał *Freyra*, dowódca twierdzy *Conception* (Niepokalanego Poczęcia) w porozumieniu z dowódcą *Valdivii*, półkownikiem *Beauchief*, opanowali ster rządu. *O'Higginsa* poymano w niewolę w *San Jago*; *San Martin* chcąc uciec do *Mandozy* został także poymany w górach *Andeyskich* i wtrącono go wraz z jego przyjacielem *O'Higginsem* do więzienia. Kongres i Junta rządowa rozwiązały się.

Przybył do *Mexyku* posłaniec stanów hiszpańskich, którego w paszporcie tylko kupcem nazwano. Zaprowadzą go pod zasłoną do *Vera-Cruz*, zktąd miano go natychmiast odesłać do *Europy*.

o Zbiegach.

1 Od Litewsko-Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięty w mieście *Wilnie* bez paszportu cygan *Jan Fiedorowicz*, który między innymi na *examinie* wyznał, że od urodzenia ma lat 25, rodem z guberskiego miasta *Wilna*, i że jakoby tu podług rewizyi zapisany; takowe wyznanie po uczynionej przez pośrednictwo wileńskiej miejskiej wyprawki okazało się niesprawiedliwem; dla nieokazania do potwierdzenia tego najmniejszych dowodów, na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 r., podług rezolucyi Rządu pod dniem 22 maja 1823 roku nastaley, uznany włóczęgą i na mocy 10tego paragrafu *Naywyższego Jego Cesarskiej Mości rozkazu* pod d. 23 februaryi 1823 roku, danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do *Syberyi* na posilenie odesłany d. 26 tegoż maja podług urzędzenia o posyłających się, do *tobolskiego Prykazu zsyłkowych*, o czem zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż *Naywyższego Ukazu*, uwiadamiają się właściciel tego włóczęgi albo gromada do której należał. *Przymioty* pomienionego włóczęgi; wzrostu 2 arszyn 4 wierszków; twarzy podługowatey, czystey, gładkiej, włosów na głowie, brwiach i wąsach czarnych, oczu karych, nosa długiego nieco szerokiego. Dnia 21 *Julii* 1823 roku. *Sowietnik Białocki. Sekretarz Kleyst. Stołanaczelnik Suchocki.*

Od tegoż Rządu ogłasza się, iż wzięty tu teyszej gubernii w powiatowym mieście *Kownie* bez paszportu *Adam Dominika* syn *Arcikowski*, który między innymi na *examinie* wyznał, że od urodzenia ma lat 17 rodem z miasta *Kowna*, a w rewizyi nigdzie nie zapisany; lecz takowe wyznanie okazało się niesprawiedliwem, i że po zabranej sprawce okazało się, że wszyscy kowieńscy mieszkańcy, nietylko jego, ale i jego matki nieznają; dla nieokazania do potwierdzenia tego najmniejszych dowodów, na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 roku, podług rezolucyi Rządu pod d. 17 maja 1823 r. nastaley, uznany włóczęgą, i na mocy 10 paragrafu *Naywyższego Jego Cesarskiej Mości rozkazu* pod d. 23 februaryi 1823 r., danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do *Syberyi* na posilenie odesłany d. 26 tegoż maja, podług urzędzenia o posyłających się, do *tobolskiego Prykazu zsyłkowych*, o czem zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż *Naywyższego Ukazu* uwiadamiają się właściciel tego włóczęgi lub gromada do której należał. *Przymioty* pomienionego włóczęgi; wzrostu 2 arszyn 5 wiersz.; twarzy podługowatey, białey, czystey, włosów na głowie i wąsach rusych, brody jeszcze niegoli, oczu błękitnych, nosa długiego, na twarzy z obu stron i na brodzie z prawey strony ma brodawki, obie ręce w łokciach przykurzone od choroby. Dnia 28 *Julii* 1823 r. Podpisy jak wyżej.

Kurs wileński na *assygnaty* od dnia 7 sierpnia rubel srebrny 3 rub. 77½ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 70, stary r. 11 kop. 52, imperyal r. 36 kop. 60½.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora: Andrzeja Bucharzkiego Rzeczywistego Radcy Stanu i Kawalera,*

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 51 sierpnia v. s. 1823 Roku.

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

Императорское Вольное Экономическое Общество къ Г. Управляющему Виленскою Губерніею препроводило по нѣскольکو экземпляровъ двухъ сочиненій: перваго. Офляндерскомъ сельскомъ хозяйствѣ въ нынѣшнемъ его сосояніи, какъ служащее надежнѣйшимъ средствомъ къ усовершенствованію земледѣлія и благосостоянія помѣщиковъ; а другаго: описаніе земледѣльной машины, которая замѣняетъ большое число работниковъ и облегчаетъ трудъ. Сими сочиненіямъ, цѣна первому 3 руб., а послѣднему 5 руб. ассигнаціями. А поному благоволяшь любители хозяйства и земледѣлія, желающія приобрести одно или оба сіи сочиненія уведомить о мѣсцѣ, гдѣ желаютъ получить шаковыя сочиненія, и прислать подъ адресомъ Управляющаго Губерніею по вышеозначенной цѣнѣ деньги, за которыя безъ дальнѣйшей издержки на пересылку требуемое сочиненіе доставлено имъ будетъ. Секретарь А. Лазаровичъ.

Огłoszenie.

2. Cesarskie Wolne Towarzystwo Ekonomiczne do P. Zarządzającego Gubernią Wileńską przysłało po kilka exemplarzy dwóch dzieł: 1sze O wiejskiem gospodarstwie we Flandryi, w teraźniejszym jego stanie, jako służące za najsukuczniejszy środek do udoskonalenia gospodarstwa i dobrego stanu właścicieli ziemskich; a 2gie: Opisanie maszyny do podnoszenia ziemi, która zastępuje wielką liczbę robotnika i ułatwia pracę. Cena tych dzieł: pierwszego 3 ruble, a drugiego 5 rubli assygnacyami. Miłośnicy gospodarstwa i rolnictwa, chcący mieć jedno, albo oba te dzieła, zechcą uwiadomić, dokąd one mają być przysłane, i przysłać pod adresem Zarządzającego Guberniją pieniądze, według cen wyżej wyrażonych, za które, bez dalszych wydatków na przesyłkę, żądane dzieło zostanie im przysłane. Sekretarz A. Łazarowicz.

1. *Chociaż na oblg od W. Ignacego Byczkowskiego Sędziego na zł. pol. 20,000, niżej podpisany służący, 26 augusta 1822 w akta Grodz. Wileń. wprowadzony, był napisany ode mnie projektywe przelew na imie W. Bogumily z Strutyńskich Horahladowey kolleskiej asesorowey bez zaliczenia summy, i tak został złożony w ręku JPana Stanisława Hajewskiego tytułującego się Regentem Zawileyskim, zaleconego doradcy i plenipotenta, do tego interessu mnie nakłaniającego, i chociaż takowy przelew pomimo wiedzy i woli mojej, z powierzonego depozytu, został wydany W. Horahladowey; która poważyla sie ony 28 julia teraż. r. wnieść do akt Grodz. Wileń, jednak gdy takowego przelewu, niżej podpisana W. Horahladowey nieoddawała (zostawując ony w ręku Hajewskiego jak on żądał) i gdy od niej summy za takowym przelewem za oblg Byczkowskiego nie brała; przeście więc takowego przelewu do rąk W. Horahladowey; jako szczególny wypadek, jak przeze mnie akceptowanym bydz nie może, tak też W. Horahladowey właścicielką wszystkiego obligu uczynić nie zdola; przeto nim manifest w aktach Ziem. Wileńskich 9 augusta zapisany obszerniej objawi szczeguly działań JP. Hajewskiego, tym czasem ostrzegam Publiczność, iżby nikt takowego przelewu lub za onym mniemanego aktorswa obligu od W. Horahladowey nienabywał, w układy nie wchodził, gdyż oblg oryginalny w tym przelewie wspomniany nie jest w ręku oney, a o znikczemieniu takowego przelewu tak z trzymującą ony, jako z wydającym został rozpoczęty process w Sądzie Ziem. Wileń. w registerze taktowym. Anna Kozakowska Prezyd. Ptu Kowien.*

Ze takowe ostrzeżenie w Redakcyi Kur. Lit. może bydz drukowane. Swiadczę Karol Romanowicz Sędzia G. P. W.

1. Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernii Wolyńskiej Podolskiej i Kijowskiej, uwiadamia PP. Obywateli iż w dniach 10, 11 13 grudnia r. b. 1823 odprawiać się będzie w mieście powiatowym Włodzimierzu w obecności jednego z członków Kommissyi licytacya dwóch lub trzech letniej arendowney possessyi dóbr połowy wsi Polimca, Chrypska i Wolki Chrypskiej w Gubernii Wolyńskiej, ptcie Włodzimierskim leżących po XX. Paulinach Włodawskich na fundusz edukacyyny przypadłych, razem, lub osobno folwarku Polimca, a osobno Wolki z Chrypskiem. Dochodu przynosiły te dobra funduszowi edukacyynemu podług ostatniego arendownego licytacyynego kontraktu r. sr. 1650 na rok (w co dochód z lasów nie wchodzi). Bliższą o tych dobrach wiadomość oraz warunki za jakimi dobra te w arendę puszczone być mają, można mieć w kancelaryi Kommissyi niniejszey w każdym czasie, a pod moment licytacyi można będzie w tej mierze wszelkiej informacyi zasięgnąć od obecnego temu aktowi członka Kommissyi. Chcący zapisać się za licytanta winien będzie złożyć u delegowanego do licytacyi r. sr. 150 lub dostateczną na to porękę w zakład, że od postąpioney przez siebie przy licytacyi summy nie odskoczy. Takowe vadum zwrócone będzie tym co się przy licytacyi nie utrzymają; ten zaś co najwyższą ilość postąpi, doda do złożonego przez siebie widium dopełniającą postąpioną przez siebie roczną tenutę, albo na nią dostateczną okaze ewikcyą a to dla pewności dotrzymania warunków kontraktu i na odpowiedzialność za mogące w czasie wyniknąć pretensye. Gdyby licytujący, po postąpieniu najwyższej summy chciał się od niej cofnąć, złożone przezzeń widium przepada na korzyść edukacyynego funduszu, a bezpośredni po nim licytant otrzyma na swoje imie kontrakt po uskutecznieniu dopełniających warunków. Dan w Krzemieńcu dniu 30 lipca 1823 r.

Raciborowski Kom. Sąd. Eduk. Pisarz Rudzki.

2. W stosunek awizacyi w r. 1822 pod Nrmi 84, 85, 86 i 114 Publiczności zakomunikowanej (nie w zamiarze prywatnego zysku) lecz aby praktyka w paśmie kilkudziesięcioletnim nieprzerwany postęp okazująca, w przedmiotach Architektoniko-ekonomicznych, wspinałomyślnym obywatelom do niezawodnego użytku mogła dochodzić; wyobraża się: że z abrysów i modelów przez niżej podpisanego wydanych, przy własnej Inspekcyiney dyrekcyi, w przebiegu przeszłej zimy doprowadzono do skutku zamierzonego robotę Młynobudowniczą, z oszczędą robotnika, i zajęcia czasu robotom rolniczym przyzwolonego; utrzymując się na drodze bez ryszutowania do bicia pali i t. d. w Majątku XX. Franciszkanów Wileńskich Kijany zwanym. A w Starostwie Olkienickim tey wiosny założono wnow fabrykę wapienną i cegielnianą, dobywania ciosów wapiennych, użycia rudy do murów i t. d. do murującego się Kościoła Parafialnego, który od 1go czerwca w roku teraźniejszym z fundamentów założony, wznosi się w regularnym postępie do zakryślonego sobie przeznaczenia. Zyczącym przeto mieć przewodniczącą informacją w podobnych przedmiotach, lub innych; uczynność swą ofiaruje: a szczególnie do zakładu wsiów zbrojnych od pożaru, ma pewne systematyczne plany; w odpowiedzialność jakiej bądź pozycyi, najmniejszym nakładem.

A. P. Okołów Architekt.

3. Oświadczenie imieniem JW. Leopolda Gorskiego Marszałka Ptu Telszewskiego i Kawalera Orderu Teutońskiego, czyni się z następnego wydarzenia: z działu między Starostą Gorzdowskim Macieiem, a Ciwnnem Użwent. Benedyktem Woynami Bracmnia rodzonymi 1675 8bra 29 dat 1677 Junii 20 w Grodzie Zmudzkiem, toż w sposobie przenosu w Trybunale Nowogródzkim 1680 xbra 31, takż 1744 junii 10 w Trybunale Głównym W. X. Litewskiego aktykowanym, uczynionego, Macieiówi Woynie Woytowstwo Gruszławskie z attynencyami, zaś Benedyktowi Woynie dobra Sałanty z ograniczeniem dostały się, którym Maciey Woyna obowiązał się Benedyktowi Woynie pisząc w słowa: „Ja Maciey Woyna Starosta Gorzdowski odebrawszy dobrami leżącemi i poddanemi, mianowicie w majątności Sałantowskiej i zdyminuacya intraty Woytowstwa Dawkszowskiego JP. rodzonemu dostalego, niemogłem poddanymi osiadłemi intratę porównać, opisuję się tedy co rok mianowicie począwszy w roku da Pan Bóg 1676 mca nowembra 11 dnia, to jest w dzień Sgo Marcina święta Rzymskiego we dworze JP. Benedykta Sałantowskim, monetą srebną licząc za talar po złotych 3, a za czerwony złoty po zł. 6 ortami niebrakownymi lub półtorakami albo złotownymi, jako pewną coroczną intratę sam przez się i sukcesorów następców moich JP. Benedyktowi Ciuna Jęgo-mości co rok na lata po sobie idące wiecznymi czasy tego wyż pomienionego dnia, i na tym miejscu po zł. 192 i groszy 15 monetą, wyż mianowaną płacić i oddawać pod winą 30,000 zł. opłacić na nieprzeżyte czasy po zł. 192 gr. 15 poczym dobra Gruszławskie przez rozmaitych Aktorów przechodząc do dziedzictwa zesłego do wieczności JO. Xcia Platona Zubowa Generała od Infanteryi i Kawalera różnych Orderów, a majątność Sałanty do żał. doszły, we wszystkich punktach wspomniony dokument od momentu nastania uświęcał się tak przez samych Woynów, jako też późniey przez następców ich, i nawet JOX. Zuboff powyższą okryśloną należność Delatorowi do roku 1816 opłacał. Ile wspomiana powinność na inwentarzu dla Gruszławek majątności sporządzonym przez Kobelina Komornika Xięstwa Zmudzkiego jest zapisaną, aby do Sałant opłacona, z tego powodu Delator znajduje pobudki, aby swey należności nieutracił i niniejsze Oświadczenie zapisując zapewnia, iż w razie nieoddania processem u Sukcesorów Xięcia Zuboffa dopominać się będzie, należności swoiey. Jakowe Oświadczenie podpisuję. 1822 xbra 17 dnia.

Stanisław Towtkiewicz Plenipotent.

Roku 1823 mca lutego 7 dnia. Przed Aktami Ziemskimi Ptu Tel. stawając obecnie WJPan Stanisław Towtkiewicz Sekr. Granicz. i Adwokat Subsel, Telsz. to oświadczenie do akt podał.

Przyjęto Ignacy Dowkont Ziemski Ptu Telsz. Aktowy Regent.

Ze Takowe oświadczenie może być umieszczone w Kuryerze Redakcyi Wileńskiej świadczyć. Karol Romanowicz Sędzia G. P. W.

2. Sąd Taxatorsko Lokacyjny za Dekretem Remissyynym Sądu Głównego dla domia-

ru satysfakcyi wierzycielom JW. Antoniego Micewicza b. Marszałka Rosieñ. w dobrach Goryszach w Powiecie Rosieñskim poruczone dzieło konkursowe ułatwiający; chociaż czynioną awizacyą w Gazecie Kurjera Litew. promulgatę dekretu oczewistego na dzień 20 przesłego mca lipca zamierzył: gdy jednak dla wielkości dzieła, a ztąd dla niepodobieństwa rychłego ułatwienia wszystkich w tym interesie przyniesionych stosunkow i okoliczności, wypieszyć na termin zakreślony nie mogli: i w dniu wyrażonym dekret promulgowanym nieostał, dopiero więc, gdyby strony, dla następnych w progresie interessu stopni, niewiadomością nieskładały się; powtórnie postanowił też strony zawiadomić, że nieodmiennie dnia 20 terażniejszego miesiąca sierpnia w dobrach Goryszach dekret między JW. Micewiczem a jego wierzycielami ogłaszać pocznie. Oczem podając dla trzykrotnego zaawizowania niniejsze ogłoszenie do Gazet Kurjera Litewskiego o wolności przyjęcia onęgo poświadcza.

Franciszek Kleczkowski Sędzia Ziem. Ptu Troc. Exdyw. Józef Olszański Pisarz Ziem. Ptu Wileñ. Exdywizor. Jan Brodowski Sędzia Grodz. Br. Exdywizor. Regent Wincenty Danksza.

2. Od Litewskiego Grodzieńskiego Rządu ogłasza się, iż położona w tutejszey gubernii w powiecie Wołkowyskim część majątności Łopienicy, wydzielona hylemu odkupcykowi trunkowego poboru Houwaltowi z czącheckiey exdywizyi, zawierają w sobie jednego poddanego z siemją, ziemią i zabudowaniem, na uzyskanie liczącey się na Houwalcie za trzymanie w mieście Grodzień odkupu, akcyzney niedoimki, przeznaczona na sprzedaż z publicznych targow, mających się odbywać dnia 26 i 27 następnego miesiąca septembra w Wołkowyskiej szlacheckiey Opiece, a trzeci ostateczny w tym Rządzie, za trzy miesiące od dnia wydrukowania, które późniey nastąpi w Sankt Petersburgkich albo Moskiewskich gazetach; a zatém wzywają się życzący kupić. Dnia 26 julii 1823 r.

Expedytor Kolleski Sekretarz Jan Krupowicz.

3. Roku 1823 Mca julii 28 dnia wieczor o godzinie szóstey, w obecności Superiora klasztoru XX. Missyonarzow JX. Józefa Bohdanowicza i Członka Policyi części 1szej Inspektora de Pertez w Domu Sierockim Dzieciątka Jezus ciągnięta została loterya na haft do sukni damskiey; z liczby 30 biletow Nr 8 wygrany, właściciel więc takowego biletu do tegoż Domu Wileńskiego Dzieciątka Jezus dla odebrania takowej sukni sam osobiście przybyć lub umocowaną osobę nadesłać raczy.

A. Buharowska przelożona Domu Dzieciątka Jezus.

3. Do przedania w majątności Hoduciszki zwanej w powiecie Zawileyskim cztery mile od Świeńcian i tyleż od Widz położoney. Jest czternaście krow stanownych; sześć pierwiastek i dwa buhaje i kilkoro cieląt. Wszystkie bydło, szczególnie ośm krow i buhaje, są tak piękne, że ityrolczyki w Wilnie równie pięknych nie mieli. Komissarz tych dóbr JP. Drazewski ma moc i sztu-kami one przedawać, taniey daleko niż tyrolczycy przedawali.